

2. Innehåll

1. INLEDNING	2	Energi	31
Förord	3	Räddningstjänst	33
Vår plats på jorden	3	Avfallshantering	33
Översiktsplanering	7	Kommunikationer	34
Översiktliga planeringsdokument	7	Natur- och kulturlandskap	37
Hur tas översiktsplanen fram?	8		
Medverkande personer	9	4. UTVECKLINGSSINRIKTNING	43
Källförteckning	9	Utvecklingsinriktning	44
		Bebyggelse	45
3. UTGÅNGSPUNKTER	10	Staden	45
Vision	11	Mindre orter och byar	46
I Hjo skapar vi framtiden tillsammans	11	Landsbygden	46
Mål och styrdokument	12	Grön- och blåstruktur	47
Agenda 2030	12	Kommunikationer	48
Barnkonventionen	12	Utvecklingsstrategier	49
Nationella miljömål	12	Attraktiv boendekommun	49
Nationella mål för gestaltad livsmiljö och kulturmiljö	12	Värna och bevara kulturmiljön	49
Nationella energi- och klimatpolitiska mål	13	Stärka och bevara landsbygden	50
Nationella mål för folkhälsopolitiken	13	Grönskan och närheten till vattnet	50
Nationella mål för funktionshinderspolitiken	13	Hållbar och robust kommun	50
Friluftsliv	13		
Lokala styrdokument	13	5. MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	51
Västra Götalandsregionen	14	Markanvändningskarta	52
Regional utvecklingsstrategi 20212030	14	Kategorier	52
Klimat 2030 Västra Götaland ställer om	15	Bostadsbebyggelse	57
Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland	15	Ställningstaganden	57
Gemensam fysisk planering i Skaraborg	16	Hjo stad	58
Strukturbild Skaraborg - nätverksstaden	16	Grevban och Svärtan	78
Utvecklingsstrategi för Skaraborg 2030	16	Mullsjön och Mofallabygden	80
Mellankommunala intressen	17	Korsberga	85
Samarbetet HjoHjortiborg	17	Blikstorp och Fridene	86
Gemensam kollektivtrafiknämnd	17	Gate med södra Fågelåsbygden	89
Kommunalförbund	18	Näringsliv	90
Vattenorganisationer	18	Ställningstaganden	90
Hjo idag	19	Behov av verksamhetsmark	90
Befolkning	19	Hjo stad	91
Folkhälsa	19	Blikstorp och Fridene	99
Bostadsförsörjning	19	Korsberga	101
Kommunal markförsörjning och planberedskap	20	Areella näringar	102
Utveckling på jordbruksmark	21	Ställningstaganden	102
Hjo stad	22	Ianspråktagande av jordbruksmark	102
Grevban och Svärtan	22	Väsentligt samhällsintresse	102
Mullsjön och Mofallabygden	22	Service	104
Korsberga	23	Ställningstaganden	104
Blikstorp och Fridene	23	Friluftsliv och rekreation	105
Korsgården och Lidängen med Norra		Ställningstaganden	105
Fågelåsbygden	23	Tekniska anläggningar	106
Gate med Södra Fågelåsbygden	23	Ställningstaganden	106
Grevbäck med Grevbäcksbygden	23	Energi	106
Näringsliv	24	Vatten och avlopp	109
Areella näringar	25	IT-infrastruktur	109
Service	27	Avfallshantering	109
Friluftsliv och rekreation	29	Räddningstjänst	109
Vatten och avlopp	30	Kommunikationer	110
		Ställningstaganden	110

Sveavägen	111	Vattenförekomster	161
Lars i Knäpplans väg	111	Omgivningsbuller	164
Gång- och cykelväg vid Skövdevägen	111	Utomhusluft	164
Korsbergavägen	112	Övriga hänsyn	164
Gamla landsvägen	112	Hänsynstaganden	164
Strandpromenaden	113	Potentiellt förorenad mark	164
Gång- och cykelväg Karlsborgsvägen	113	Radon och strålning	167
Gång- och cykelväg banvallen	113	Areella näringar	168
Natur- och kulturlandskap	114	Rekommenderade vägar för farligt gods	168
Ställningstaganden	114	Tillståndspliktig zon för bygglovsbefriade byggnader	169
LIS - Landsbygdsutveckling i strandnära läge	116	Tekniska riskobjekt	169
Spakås (LIS 1)	117	Civil beredskap	169
Stampens kvarn (LIS 2)	119		
Almnäs bruk (LIS 3)	120		
Svebråta (LIS 4)	122		
Smedsskogen (LIS 5)	123		
Bengtstorp (LIS 6)	124		
Varpet (LIS 7)	125		
Utredningsområden	126		
Hamnen i Hjo stad (U1)	126		
Hjo centrum (U2)	127		
6. FÖRHÅLLANDEN AV VÄSENTLIG BETYDELSE	128	7. KLIMATRELATERADE RISKER	170
Riksintressen	129	Klimatanpassning	171
Riksintresse för vindbruk (MB 3 kap.)	131	Hänsynstaganden	171
Riksintresse för naturvård (MB 3 kap.)	131	Mer extremt väder och klimat	172
Riksintresse för kulturmiljövård (MB 3 kap.)	133	Översvämning och skyfall	173
Försvarsmaktens riksintresse (MB 3 kap.)	136	Hjo stad	173
Riksintresse för Jönköpings flygplats (MB 3 kap.)	136	Tidanområdet	174
Riksintresse för yrkesfiske i Vättern (MB 3 kap.)	136	Mullsjön	174
Riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning (MB 3 kap.)	137	Övriga kommunen	175
Riksintresse för rörligt friluftsliv (MB 4 kap.)	137	Ras, skred och erosion	176
Kulturvärden	138	Stabilitetskartering	176
Hänsynstaganden	138	Jordarter	179
Fornlämningar	141	Bergdjup	179
Byggnadsminnen och byggnader med kulturvärde	142	Ökade temperaturer	180
Kulturvägar	142		
Kulturmiljöer vid vatten	143		
Kyrkliga kulturminnen	143		
Kulturhistoriska inventeringar och detaljplaner	144		
Naturvärden	148	8. GENOMFÖRANDE	181
Hänsynstaganden	148	Genomförande och uppföljning	182
Natura 2000-områden	148	Utbyggnadsordning	182
Naturresevat	151	Strategiskt markinnehav	184
Naturminne	152	God planberedskap	184
Strandskydd	153	Kontinuerlig översiktsplanering	185
Grön- och blåstruktur	154	Planeringsstrategi	185
Ängs- och hagmarker	154	Fortsatt arbete	185
Odlingslandskapet	155	Bedömning av lämplig markanvändning	186
Våtmarker och blå områden	156	Lokaliseringsutredning för jordbruksmark	186
Fridlysta och hotade arter	157	Bortvalda områden	187
Biotopskydd	158		
Skyddsvärda träd	159		
Invasiva arter	160		
Miljö kvalitetsnormer	161	9. HÅLLBARHETSBEDÖMNING	188
Samlad bedömning av miljö kvalitetsnormer	161	Inledning	189
		Sammanfattning	189
		Bakgrund och syfte	190
		Process	191
		Avgränsning	191
		Utgångspunkter för översiktsplanen	192
		Planförslag	193
		Alternativ	193
		Samlad bedömning	195
		Överväganden och skäl till val av alternativ	196
		Jämförelse med nollalternativ	196
		Jämförelse med jämförelsealternativ	196
		Ekologisk hållbarhet	197
		God bebyggd miljö	197
		Begränsad klimatpåverkan	200
		Ett rikt odlingslandskap	201
		Ett rikt växt- och djurliv	202

Levande skogar	204
Miljömålen för vatten	204
Giffri miljö	204
Social hållbarhet	205
Tillgänglighet och närhet	205
Hälsa	207
Trygga och säkra miljöer	208
Jämlikhet och rättvisa	209
Delaktighet och inflytande	209
Ekonomisk hållbarhet	210
Befolkning & bostäder	211
Samhällsservice	212
Arbetsmarknad & näringsliv	213
Teknisk infrastruktur	214
Fortsatt arbete	215
Uppföljning	215
Bedömningsgrunder	216
Ekologisk hållbarhet	216
Social hållbarhet	217
Ekonomisk hållbarhet	217
10. ÖVERSIKTSKARTAN	218
11. BILAGA: LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE.....	220

FOTO: PER OLSSON

Översiktsplanering

Varje kommun ska ha en översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunen, enligt plan- och bygglagen (PBL). Översiktsplanen anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och speglar den politiska majoritetens uppfattning om byggande, mark- och vattenanvändning och hushållning med naturresurser. Planen ska ta hänsyn till både allmänna och enskilda intressen och har en central roll i kommunens arbete för en hållbar utveckling. Översiktsplanen är vägledande men inte rättsligt bindande; den ska bland annat fungera som underlag för detaljplanering och annan planering. Översiktsplaneringen är en ständigt pågående process, eftersom förutsättningarna förändras och nytt underlag kan leda till nya prioriteringar. Denna översiktsplan tar sikte på kommande årtionden och har inget slutdatum.

Boverket använder en ÖP-modell som ger kommuner vägledning i hur informationen i en digital översiktsplan kan struktureras på ett enhetligt sätt. Hjo kommun inledde arbetet med att använda Boverkets ÖP-modell 1.2 men har under arbetets gång gått över till Boverkets ÖP-modell 2.1.

ÖVERSIKTLIGA PLANERINGS-DOKUMENT

- Den nuvarande gällande översiktsplanen antogs i oktober 2010 och gäller tillsammans med Hjo kommuns vindkraftsplan, antagen september 2015. Översiktsplanen aktualitetsprövades 2017.
- Hjo kommun bedömer att vindkraftsplanen från 2015 alltjämt är aktuell och kommer att fortsätta att gälla som ett tematisk tillägg tillsammans med den nya översiktsplanen.
- Hjo kommun tog fram en planeringsstrategi för Översiktsplan 2010 och den antogs av kommunfullmäktige i juni 2024. Planeringsstrategin fastslår att Hjo kommun behöver ta fram en ny översiktsplan men att Översiktsplan 2010 är aktuell till dess att en ny översiktsplan är antagen.
- När Hjo kommuns digitala översiktsplan blir antagen slutar Översiktsplan 2010 att gälla.

HUR TAS ÖVERSIKTSPLANEN FRAM?

Processen att ta fram en översiktsplan styrs av plan- och bygglagens tredje kapitel. Därutöver har Boverket tagit fram en ÖP-modell med förhållningssätt kring hur geografisk planinformation ska struktureras. Hjo kommun har valt att ta fram översiktsplanen i egen regi för att få en så stor lokal förankring som möjligt. Avsnittet Hållbarhetsbedömning har dock tagits fram av konsultföretaget Krook & Tjäder. Processen att ta fram en översiktsplan är indelad i fem skeden:

Arbetskedde

Under våren 2023 påbörjades planeringen och arbetet med en ny översiktsplan. I ett första skede hölls ett antal dialogmöten och workshops med tjänstepersoner och politiker. Kommunen hade även personal och politiker ute på plats, både i Hjo och i våra mindre orter, för att träffa och prata med invånare om platsen och dess utveckling. Allmänheten har också getts möjlighet att besvara en digital enkät med frågor kopplade till arbetet med översiktsplanen. Resultaten från tidigare möten och dialoger, bland annat ungdomsenkäten LUPP och dialoger i samband med översynen av Hjo kommuns vision, har också funnits med som ett underlag för översiktsplanen.

Samrådskede

Det utarbetade förslaget till ny översiktsplan ställs ut under tio veckor med början i mars 2025. Under denna period kan allmänheten se förslaget på kommunens hemsida samt utställt i Kulturkvarteret och i stadshusets reception. Förslaget skickas även till myndigheter, grannkommuner, föreningar och andra intresserade aktörer. Under samrådet finns möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på förslaget.

Granskningskede

Alla inkomna synpunkter från samrådsskedet sammanställs och beaktas i en samrådsredogörelse. Om synpunkten är relevant kan ändringar göras på samrådsförslaget. Förslaget till den nya översiktsplanen ställs sedan ut under ny tioveckorsperiod; detta kallas för granskningskede. De som har haft synpunkter i samrådsskedet har här möjlighet att kommentera kommunens ändringar av planen.

Antagandeskede

Synpunkterna från granskningskedet sammanställs och en sista justering av förslaget är möjlig utifrån synpunkterna som inkommit. Det slutgiltiga förslaget lämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Genomförandeskede

Genomförandet innebär att kommunala beslut och framtida planeringsuppdrag ska utgå från det som står i översiktsplanen. Arbetet omfattar även att ta fram de kompletterande styrdokument, riktlinjer och utredningar som översiktsplanen föreslår.

Enligt plan- och bygglagens tredje kapitel ska kommunen i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras

Enligt Boverkets ÖP-katalog ska följande finnas med i en översiktsplan

- kommunens utvecklingsinriktning, strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som anses vara särskilt viktiga för kommunens långsiktiga utveckling
- den avsedda användningen av mark- och vattenområden
- förhållanden av väsentlig betydelse, hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer
- bostadsförsörjning, hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder
- mål, planer och program, hur kommunen i den fysiska planeringen avser ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling inom kommunen
- områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)
- hur kommunen avser att ta hänsyn till klimatrelaterade risker, till exempel översvämningsrisk samt ras och skred
- avvikelse från regionplan
- mellankommunala och regionala intressen
- konsekvenser av planen

Medverkande personer

Beställare: Eva Ulfenborg, kommundirektör

Styrgrupp med förtroendevalda från kommunstyrelsens arbetsutskott och byggnadsnämndens beredning:

- Catrin Hulmarker (M), kommunstyrelsens ordförande
- Pierre Rydén (S), kommunstyrelsens andre vice ordförande
- Björn Bröne (L), kommunstyrelsen
- Kenny Åkerberg (SD), kommunstyrelsen
- Linnea Hultmark (C), kommunstyrelsen
- Eva-Lotte Gram (KD), kommunstyrelsen
- Annelie Johansson (S), kommunstyrelsen
- Knut Indebetou (M), byggnadsnämndens ordförande
- Anders Karlsson (S), byggnadsnämndens vice ordförande
- Björn Jähnke (M), byggnadsnämnden

Projektgrupp:

- Maria Berg, samhällsbyggnadschef
- Katarina Kjellberg, plan- och byggchef
- Pål Dunér, stadsarkitekt
- Matilda Åslin, planarkitekt/stadsarkitekt
- Karl-Johan Johansson, verksamhetsutvecklare

Resurspersoner:

- Iskander Sardest, teknisk support, datainhämtning, kartproduktion
- Lena Ljungberg, stadsantikvarie
- Jennie Hilli Sjöqvist, kommunikationsstrateg
- Mia Grønholdt Petersen, landskapsvetare
- Övrig personal Hjo kommun

Hållbarhetsbedömning:

- Konsultföretaget Krook & Tjäder

Grafisk form:

- Design by Carin, illustrationer
- Anna O Söderström, grafisk formgivning

Källförteckning

- Skaraborgs kommunalförbund
- Riksantikvarieämbetet
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Trafikverket
- Naturvårdsverket
- Försvarsmakten
- Lantmäteriet
- Länsstyrelsen
- Jordbruksverket
- Skogsstyrelsen
- Energimyndigheten
- Luftfartsverket
- Svenska kraftnät
- Post- och telestyrelsen
- Sveriges geologiska undersökning (SGU)
- Statens geotekniska institut (SGI)
- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)
- Räddningstjänsten Skaraborg (RS)
- Avfall & Återvinning Skaraborg (A&ÅS)
- Vätternvårdsförbundet
- Konsultföretaget Sweco
- Konsultföretaget Ramboll
- Konsultföretaget WSP
- Konsultföretaget Krook&Tjäder
- Hjo kommun